

Informatie, tips & tricks voor ouders/verzorgers van een slechtziend of blind kind

Thema: ontwikkeling stimuleren door speelse activiteiten

In deze tijden van begeleiden op afstand kunnen we helaas niet of nauwelijks materialen uitlenen. In deze editie is daarom volop aandacht voor hoe u gebruik kunt maken van materialen in huis en hoe u zelf ontwikkelingsactiviteiten kunt maken. Bied zelfgemaakte materialen alleen aan als u erbij kunt blijven. Er zit immers geen CE-keurmerk op en veiligheid staat voorop.

Stimulerende activiteiten voor baby en dreumes

Kinderen hebben ruimte en tijd nodig om te spelen en ervaringen op te doen, zodat ze zich kunnen ontwikkelen. Voor een slechtziende of blinde baby/dreumes is het prettig dat de omgeving wat meer afgebakend is en dat spelmateriaal goed terug te vinden is. Maak een speelplek bijvoorbeeld herkenbaar met een kleed of speelmat. Kies een ondergrond die goed schoon te maken is en het liefst effen van kleur, zodat het spelmateriaal visueel opvalt.

Om spelmateriaal makkelijker terug te vinden, kunt u een sensorische hoepel maken.

Tips/tricks:

- Kies het liefst een grote maat [hoepel](#) uit van 74 cm.
- Houd rekening met het soort materiaal dat u gebruikt, niet te kleine onderdelen.
- Maak de materialen met klittenband vast of op een manier waarop materiaal nog wel schoongemaakt kan worden. Op deze leeftijd gebruikt uw kind zijn mond volop om het materiaal te ontdekken.
- Gebruik materialen met verschillende tactiele eigenschappen (glad, ruw, bobbelig, ribbelig, zacht).
- Hang belletjes aan bepaalde voorwerpen, zodat er ook een geluid te horen is als uw kind met iets schudt of ergens in knijpt, denk ook aan kraakfolieboekjes.

Visio

- Bied de hoepel ook eens hangend aan bij kinderen die al kunnen zitten.
- Veel meer ideeën zijn te vinden op Pinterest, onder andere op het [Visio Pinterest bord gestructureerd aanbieden van materialen](#).

Een andere mogelijkheid om de ruimte af te bakenen, is met behulp van een Tuff Tray. Dit is een bak van 1 m bij 1 m met een iets verhoogde rand. Helaas is deze (nog) niet te koop in Nederland.

De Tuff Tray is in diverse kleuren verkrijgbaar online:

- Op de website van [TTS International Schools in Engeland](#). Hier is ook heel veel ander geschikt spel materiaal voor slechtziende en blinde kinderen te verkrijgen.
- Op [amazon.be](#) is de Tuff Tray ook verkrijgbaar.

De prijs van de Tuff Tray varieert (omgerekend van circa € 22 tot € 32 euro, exclusief btw. Houd er wel rekening mee dat bij een bestelling vanuit het buitenland sprake kan zijn van bijkomende kosten.

Voor de Tuff Tray zijn diverse accessoires te koop:

- Op [eBay](#) zijn verschillende matten te koop die in de Tuff Tray passen.
- Op de website van [TTS International Schools](#) en [EASE Play Discover and Learn](#) zijn bijpassende standaards te koop, waardoor deze Tuff Tray bruikbaar is voor peuter en kleuters. Ook geschikt voor op kinderdagverblijven en scholen.

Visio

Uw dreumes is er nog niet aan toe om lang aan een tafeltje te spelen, maar zal vooral zittend en/of liggend op de grond de wereld willen ontdekken. Hierbij kunt u gebruik maken van materialen in huis. Op deze manier leert uw kind spelenderwijs vergelijken, sorteren en allerlei begrippen, zoals in en uit, op en onder.

Tips/tricks:

- Varieer in materialen, denk aan: sjaaltjes, linten, veters, rietjes, pijpenragers etc.
- Zorg dat de materialen variëren in tactiel oppervlak, denk aan: glad, ruw, bobbelig, ribbelig enz.
- Bied verschillende soorten materialen aan in een mand, bak of doos. Ook keukenmaterialen, zoals een pan of een vergiet zijn zeer bruikbaar en leuk voor de afwisseling.

Hebt u een muffinbakvorm of een eierdoos met 6 gaten? Bied deze bij een blind kind niet horizontaal maar verticaal aan. Hiermee bent u spelenderwijs bezig met voorbereidend braille, want het brailleteken is opgebouwd uit 6 punten.

Tips/tricks:

- Vul de vorm met klei of ballen.
- Maak zelf een tactiel boek met grote knopen en klittenband.

Combineer deze speelse activiteiten ook eens met bewegen. Laat uw kind bijvoorbeeld voorwerpen uit de huiskamer bij elkaar zoeken in een bepaalde categorie. Denk hierbij aan het verzamelen van voorwerpen met een bepaalde kleur, vorm, structuur of eigenschap. Of verzamel eerst allerlei gekleurde voorwerpen of vormen en laat uw kind ze daarna soort bij soort sorteren.

Tips/tricks:

- Voor sommige kinderen is een grote hoeveelheid materiaal moeilijk te overzien.
 - Leg het materiaal naast elkaar neer met voldoende tussenruimte.
 - Begin met weinig materiaal en leg het in rijen neer.
 - Breid in kleine stapjes uit naar meer, mogelijk kan het geleidelijk ook meer "kriskras" neergelegd worden.
- Zorg voor voldoende contrast door een effen ondergrond te gebruiken met eventueel een gekleurde rand. Op een gelijk gekleurde of drukke ondergrond zijn voorwerpen moeilijker terug te vinden.

Door dit soort spelletjes in combinatie met "opdrachten" ervaart uw kind hoe leuk het is om spelenderwijs een taakje uit te voeren. Het is een goede voorbereiding op activiteiten aan tafel en het stimuleert de zelfstandigheid, taakgerichtheid en aandacht van uw kind.

Stimulerende activiteiten voor peuters en kleuters

Misschien zou uw peuter/kleuter binnenkort starten op een (voor)school, peuterdagrevalidatiegroep van Visio of was het al begonnen en is dit nu komen te vervallen.

Laten we voorop stellen dat we er geen voorstander van zijn om thuis schooltje te spelen, want ook een peuter en kleuter leert vooral spelend en ontdekkend.

Wel willen we u tips geven hoe u uw kind kunt stimuleren om spelenderwijs, en zo veel mogelijk zelfstandig, nieuwe vaardigheden te leren met huis-, tuin- en keukenmateriaal.

Het is voor slechtziende en blinde kinderen fijn als materiaal overzichtelijk wordt aangeboden. Door spelmateriaal bijvoorbeeld op een dienblad aan te bieden, kan het kind het materiaal eenvoudiger teruggevonden. Het kan zich dan richten op een afgebakende plek.

Tips/tricks:

- Plaats het spelmateriaal in een mandje of bakje op een dienblad.
- Gebruik een antislipmat in het dienblad.
- Sluit aan bij het tempo en de nieuwsgierigheid van uw kind. Eerst wil uw kind alles ontdekken, bekijken of betasten wat er op een dienblad te vinden is, geef hier ruim de tijd voor. Dit ontdekken is ook al leren. Benoem wat alles is, zodat taal, voorwerp en handelingen aan elkaar gekoppeld worden.
- Doe handelingen voor of samen. Door achter uw kind te zitten, kunt u de bewegingen op een natuurlijke wijze begeleiden. Benoem hierbij ook de handelingen, bijvoorbeeld: "stop het in de bak", "maak het open".
- Leg in het begin slechts enkele voorwerpen in het mandje/bakje. Uw kind leert op deze manier dat de activiteit eindig is en doet succeservaring op met het volbrengen van een taakje. Reageer enthousiast als iets klaar is en gebruik het woord "klaar" hierbij.
- Jonge kinderen vinden herhaling vaak heel prettig. Als een handeling een paar keer samen is gedaan en uw kind de bedoeling snapt, laat het dan zelfstandig verder spelen.
- Breid een activiteit geleidelijk uit, met meer materiaal en meer begrippen.
- Gebruik de begrippen "laatste", "nog één", "nog niet klaar", "nog een keer". Uw kind zal door de herhaling en de ervaring de betekenis ervan gaan begrijpen.
- Meer ideeën zijn te vinden op Pinterest, onder andere op het [Visio Pinterest bord gestructureerd aanbieden van materialen](#).

Zelfstandig spelen

Een kleuter kan leren om meer zelfstandig te spelen en te werken.

Een hele leuke manier om dit te stimuleren is met een activiteitendoos/-zak/-mand (zogenoemde Busy Box of Busy Bags).

U vult zelf een bak of zak met materialen, waarmee uw kind 10 minuten of langer zelfstandig, dus zonder instructie, kan spelen. Kies voor materialen die passen bij de interesse van uw kind. De Busy Box of Bag is heel geschikt om allerlei vaardigheden te oefenen. Denk aan vrij spel, fijne motoriek, taal/schrijven, bouwen, getalbegrip/rekenen.

Door alleen materiaal aan te bieden dat bij de activiteit hoort, is het heel overzichtelijk.

Tips/tricks:

- Gebruik het liefst een bak van stevig materiaal, bijvoorbeeld bakken van Ikea (als deze weer open is). Als kosteloos alternatief is een bak van de afhaalchinese ook bruikbaar.
- Een grotere doos is voor een slechtziend kind overzichtelijker.
- Een sokkenwaszak is heel geschikt; er kan dan meteen spelenderwijs geoefend worden met het openen en sluiten van een rits.
- Hang voor blinde kinderen een verwijzer aan de zak of bak, zodat ze zelfstandig een doos of zak kunnen uitkiezen. Gebruik hiervoor bijvoorbeeld een sleutelhanger of plaats er een etiket op met behulp van een [braillelettertang](#).
- Bevestig voor slechtziende kinderen een duidelijke foto of etiket op de doos/zak.
- In de bijlage van deze mail vindt u voorbeelden van oefeningen die uitgeprint kunnen worden voor in een busy bag. Lamineer deze liefst met [matte lamineerhoezen](#). Deze geven namelijk minder lichtschittering. Mocht u geen lamineerapparaat hebben, dan kunt u er ook insteekhoezen (L-mappen) voor gebruiken. Ook deze bestaat in [een matte variant](#). Teken of schrijf met een whiteboardstift op de kaarten, deze is eenvoudig weer uit te vegen.
- Op Instagram van [7dayofplay](#) zijn vele leuke Busy Box-ideeën te vinden.
- Meer ideeën staan op Pinterest, onder andere op het [Visio Pinterest bord gestructureerd aanbieden van materialen](#). Ga daar naar selectie Busy Bags.

Sensopathische activiteiten

Sensopathisch materiaal is materiaal zonder vaste vorm, zoals: zand, water, klei, verf, meel en scheerschuim. Ook materialen met een vaste vorm, zoals: peulvruchten, macaroni, kralen, rijst vallen onder sensopathische materialen.

Sensopathisch spel draait om zintuiglijk beleven. Kinderen leren heel veel van het spelen met verschillende materialen. Ze oefenen hun motoriek en oog-handcoördinatie

Visio

tijdens het knoeien, friemelen, scheppen, pakken, schenken en smeren. Ze leren over tactiele eigenschappen, wat je ermee kunt, combineren, sorteren, wat ze fijn vinden en wat niet. Voor veel kinderen zijn sensopathische activiteiten rustgevend. Sommige kinderen vinden het nog niet fijn om sensopathische materialen aan te raken.

Tips/tricks:

- Bereid uw kind voor op de activiteit, benoem wat er in zit.
- Ga achter uw kind zitten en speel zelf met het materiaal, maak interessante geluiden met het materiaal, laat bijvoorbeeld bonen in een glazen bak vallen. Misschien durft uw kind op deze manier via uw handen wel het materiaal te ontdekken.
- Volg het tempo van uw kind.
- Begin met materiaal dat niet aan de handen blijft plakken, zoals: bonen, kikkererwten, rijst.
- Gebruik een lepel of schep als tussenstap naar het directe handcontact.
- Leg favoriete/bekende speeltjes in zand of water en vraag uw kind deze eruit halen.
- In de bijlage van deze mail vindt u 4 vertaalde recepten van het Instagram-account van [mothercould](#) om sensopathisch materiaal mee te maken, zoals gekleurde kikkererwten (foto 2).
- Meer ideeën zijn te vinden op Pinterest, onder andere op het [Visio Pinterest bord sensopathische activiteiten](#).
- Op [messyplaywithmia](#) kunt u nog meer inspirerende ideeën vinden.

Combineer een sensopathische activiteit ook eens met bewegen. Maak bijvoorbeeld eens een blote voetenpad door bakken met een lage rand met verschillende soorten materiaal te vullen en erin te stappen.

Of ga op zoek in uw huis, schuur of tuin naar materiaal met verschillende structuren. Bijvoorbeeld schuurpapier, bubbelplastic, aarde, zand, rijst, stof, watten, hout, enzovoort. Ontdek samen hoe alles voelt en benoem de tactiele eigenschappen. Is het hard of zacht? Voelt het lekker of juist raar?

Tips/tricks:

- Vul een lage bak met een opstaande rand met sensopathisch materiaal, bijvoorbeeld een lage plantenschaal van Intratuin [de Elho Green Basics garden XXL](#). Deze kost € 7,19 (met verzendkosten € 12,10).

Tot slot

Wist u dat.....?

- De website [eduVIP](#) (educatie voor Visually Impaired People) digitale ondersteuning geeft aan het onderwijs van leerlingen met een visuele beperking in het speciaal onderwijs en het regulier onderwijs? Hier vindt u bijvoorbeeld informatie over [spelontwikkeling](#), [blinde kleuters op school](#) of informatie over [de methode veilig leren lezen](#) in combinatie met prentenboeken.
- U getekende lijnen en vormen tactiel kunt maken met behulp van [geostix?](#)
- Er grote [sensory stenen](#) zijn ontworpen om kinderen zintuiglijke ervaringen op te laten doen? De stenen hebben verschillende vormen en patronen. Er kunnen allerlei tastspelletjes mee gedaan worden, maar ze zijn ook te gebruiken om in klei te drukken of in de zand-/watertafel.
- Er verschillende [soorten sorteerbakken](#) zijn, onder andere verkrijgbaar op [credu.nl](#)?
- Er een [kaartenhouder](#) te koop is op [credu.nl](#) en ze daar ook een [vormkwartet](#) en [telkwartet](#) hebben met grote kaarten?
- Er leuke spelideeën te vinden zijn op het Instagram-account van [mom and cutties](#), [7daysofplay](#) en [montessoriactiviteeri](#)?

Colofon

Deze nieuwsbrief wordt wekelijks verstuurd naar ouders/verzorgers van wie het kind in begeleiding/behandeling is bij Visio. In ieder geval gedurende de periode dat er vanwege de coronacrisis geen persoonlijk face-to-face contact mogelijk is.

Wilt u meer informatie over de onderwerpen in de nieuwsbrief? Neem dan contact op met uw ontwikkelingsbegeleider.

Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kan de redactie geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten. Aan de inhoud van de artikelen kunnen geen rechten worden ontleend. Kopiëren mag. We vinden het leuk als u in uw publicaties berichten uit deze uitgave overneemt. Neem het bericht dan wel in zijn geheel en ongewijzigd over en vermeld Visio als bron.

Kijk voor meer informatie op de site van [Koninklijke Visio, expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen](#).

Wilt u deze informatie niet langer ontvangen, meld dit dan aan uw ontwikkelingsbegeleider.